

PODJETNIŠKA UMA-
ZANOST RAZKRI-
TA NA SODIŠČU.SODNIK JE ODKLONIL PETI-
CIJO ZA SODNIŠKO PRE-
POVED.

Tvrdba je prelomila pogodbo z delavci, na kar jih je izprla in sahtevala proti njim sodnijsko prepoved.

Detroit, Mich. — Tvrdba Bernard Schwartz & Sons, ki izdeluje smotke R. D. Gun, je imela z delavci podpisano pogodbo, veljavno do novembra 1921. Naenkrat je pa tvrdila znižala mezdo in proglašila odprto delavnico. Izprla je svoje delavce, na kar se je obrnila na sodnika Driscolla, da izda proti delavcem sodnijsko prepoved.

Sodnik je izjavil v svoji sodbi, da sodišča v takih zadevah služijo podjetnikom, ampak po njegovi sodbi ni podjetnik prišel "s čistimi rokami". In zato ga je odklonil sodnijsko prepoved tvrdki, za katero je prosila. Sodnik je šel še dalje in je dovolil sodnijsko prepoved delavcem, po kateri mora tvrdka spoštovati pogodbo, dokler ni pogodba potekla. Dokler je veljavna pogodba, ne sme vtirati mezd.

Razpoda citira, da je v januarju 1920 tvrdka prodala za dve sto petdeset tisoč smotk. Prodala je tisoč smotk po sto deset dolarjev, delavci so pa prejeli od tisoč smotk dvajset dolarjev. Spomladi so zahtevali delavci tri dolarje poboljšanja. Zahtevali so in jih dobili. V novembru je Schwartz preneval delavo, da so delali zopet za staro mezdo. Objavil je, da nastavi več agentov za razpečevanje smotk. Dalje je dal besedo, da bodo delali skozi vse leto in da jim ne bo znižal mezd.

V januarju so bili delavci brez dela nekaj tednov, na kar je Schwartz zahteval, da se mezda zopet zniža za tri dolarje. Za odgovor od strani delavcev je določil 10. februar. Ta dan je izprl delavce, ker niso hoteli sprejeti znižanja mezd.

Priče so dalje izpovedale, da je tvrdka najela privatne detektive in da so ti detektivi sugerirali izprtim delavcem, da le tedaj zmaga, če se postavijo nasilja. In ta podjetnik je bil še toliko predrzen, da se je upal prositi na sodišču za sodnijsko prepoved proti delavcem. To je predrzno, ki nima para!

VODO JE DISTILIRAL A
PLAČAL JE \$50 DENARNE
GLOBE.

Dubuque, Ia. — Ko je bil neki tihotapski žganjekuhar pozvan pred zveznega sodnika Henry T. Reeda, da se zagovarja na obtožbo zaradi kuhanja žganja, je svojo stvar zagovarjal takole:

"Vzel sem kotel in dal vanj namako. Kar je prišlo iz njega, je pa bila voda."

"Petdeset dolarjev in stroške", je rekel sodnik.

"Ali smem zastaviti vprašanje, sodnik?" je vprašal obsojenec.

Sodnik je priklimal.

"Well", je prišel obsojenec, "rad bi izvedel, kako visoka bi bila globa, če bi bil skuhal pravo žganje?"

JEKLAJSKA DRUŽBA JE
ZNIŽALA MEZDO.

Joliet, Ill. — Illinois Steel kompanija je namnila koncem minolega tedna, da zniža mezdo za dvajset odstotkov. Znižanje mezd stopi v veljavo s 16. majem.

VREMJE.

Chicago in okolice: V torek jasno in gorkeje; vzhodni in jugovzhodni vetrovi.

Solnčni izhod 5:28, zahod 8:04.

AMERIKA BO MORALA TIR-
JATI DOLGOVE Z OROŽJEJEM,
PRAVI HOUSE.

Chicago, Ill. — Polkovnik E. M. House, ožji svetovalec bivšega predsednika Wilsona, je izdal knjigo "Kaj se je zgodilo v Parizu," v kateri piše med drugim, da Amerika ne bo nikdar dobila nazaj svojih milijard dolarjev, ki jih je posodila ententi, kakor s procesom vojne. Amerika bo to spoznala, kadar začne tirjati obresti, pravi House.

PLOVBENI ODBOR DOBI
NOVEGA PREDSEDNIKA.NJEGOVA PRETEKLOST GO-
VORI, DA NI NAKLONJEN OR-
GANIZIRANEMU DELAV-
STVU.

Stavka mornarjev se dobro oboti v vseh pristanih.

Washington, D. C. (Lawrence Todd, Fed. Press). — Predsednik Harding je definitivno izbral James A. Farrella, predsednika United States Steel korporacije, predsednikom plovbenega odbora.

United States Steel korporacija, pri kateri ima glavno besedo Elbert Gary, predsednik njene upravnega odbora, je kradičala Farrella na svoji trdi šoli industrijskega absolutizma in ga porinila v področje Hardingove administracije, kjer lahko bolj direktno služi korporaciji v njeni vojni, ki jo vodi proti organiziranemu delavstvu na tem kontinentu. On tako postane vodja vse ameriške trgovske mornarice, kajti plovbeni odbor lahko narekuje pogoje, po katerih lahko plovejo pasajirske in tovarne ladje, ker lastuje štiri sedminko ladij, ki plovejo pod ameriško zastavo, in ker se lahko polni administrativne moči. Farrel je postal tole, ko so bili ameriški mornarji izprti začasno po odobornih odbora, ker niso hoteli sprejeti nizkih mezd, katere jim ne garantirajo človeškega življenja. Postal je predsednik ob času, ko vodijo trgovski mornarji uspešno obrambno vojno za pravico do organizacije in zboljšanje svojih življenjskih razmer.

Harding je obdržal daljši intervju s Farrellom omi večer v Beli hiši. Farrel je pojasnjeval, da Steel korporacija želi, da ostane še do 1. julija. Harding je soglašal, da lahko ugodi Garyju do tega časa. Kljub temu ga bo imenoval takoj. Tudi senat ga potrdi brez odloka. Tako je bilo dogovorjeno.

Izbra Farrella je odstranila v delavskih krogih zadnje dvome o delavski politiki republikanske administracije. Osebo ni predsednik Harding trden nasprotnik strokovnih organizacij, toda naj se dela ravno tak pritisk od nasprotnikov delavstva kot je bil napravljen na konvenciji, ki ga je imenovala kandidatstvo v minole poletju. United States Steel korporacija, ki je glavna sila med industrijskimi podjetniki v kampanji proti delavskemu gibanju za zboljšanje življenjskih razmer, je sovražna mornarjem. Potrošila je milijone v boju proti mornarjem na Velikih jezerih. Njene parobrodne družbe, njene železniške družbe, njeni časniki, njeni političarji, njeni banirji in vsi njeni podporniki v jezerski pokrajini so bili skozi leta v opoziciji proti organiziranju delavcev, skrajšanju delavnika in povišanju mezd.

To imenovanje pomeni, da pride do hudih bojov med organiziranim delavstvom in političnimi finančnimi in komercialnimi silami o vprašanju, če se v transportaciji uvede peonažna služba. Admiral Benson, ki preneha biti predsednik, je prišel z bojem, ko je odklonil vse predloge mornarske organizacije. Farrella bo treh samo nadaljevali s programom.

(Dalje na 3. strani.)

STAVKA V PAPIRNI-
CAH SE JE RAZŠIRILA.NA STAVKI JE 25.000 DE-
LAVCOV.

Podjetniki so hoteli znižati mezdo in podaljšati delavnika.

New York, N. Y. — V papirnicah in tovarnah za izdelovanje lesne kaše v Združenih državah in Kanadi stavka okoli pet in dvajset tisoč delavcev. Okoli deset tisoč delavcev je zastavko prvega maja, ko je potekla njih pogodba, petnajst tisoč delavcev je pa delalo do enajstega maja, ker je s tem dnem šele potekla njih pogodba.

V sedmih papirnicah, v katerih delavci so se zdaj pridružili stavki, so vsaki dan proizvedli štiri tisoč ton tiskovnega papirja za časnike. To je okoli šestdeset odstotkov produkcije v Združenih državah in Kanadi. Delo pa počiva tudi v papirnicah International Paper kompanije, v katerih so dnevno proizvedli 1.900 ton tiskovnega papirja za časnike. Delavci v tovarnah te kompanije, katerih pravijo tudi papirni trust, so prenehali s delom že prvega maja.

Podjetniki so hoteli v vseh prizadetih papirnicah in tovarnah znižati mezdo za trideset odstotkov in podaljšati 8-urni delavnika za eno uro, tako da bi delavci delali po devet ur mesto osmih ur na dan. International Paper kompanija je s to svojo zahtevo prišla na dan en teden po objavi svojega profita v zadnjem letu, ki je bil največji v zgodovini te kompanije. Poročilo za leto 1920 pokazuje, da je kompanija za štirikrat pomnožila dividende, kajti plačala je nekaj več kot dva in petdeset dolarjev na delnico dividende.

Osem kompanij je izravvalo spor s svojimi delavci po prvem maju in okoli pet tisoč delavcev se je vrnilo na delo. Podpisana pogodba velja za eno leto, po kateri ostanejo sedanje mezde in delavnika v veljavi. Pejepsot kompanija je izjavila, da se nikakor ne strinja, da se mezda delavcem vrtga za trideset odstotkov. Izjava, ki jo je kompanija poslala odboru tovarnarjev, se glasi:

"Pejepsot Paper kompanija je naklonjena skupnemu pogajanju med delodajalci in njih u službenci, da se tako izdela splošna pogodba za temeljno mezdo. Nikakor ne smatramo za dobro taktiko, če se predlože taki pogoji, ki se takoj v začetku smatrajo za pretrane, da se ne morejo sprejeti. Ne moremo tudi podpirati nekaterih predloženih predlogov:

"1. Naklonjeni nismo, da se 8-urni delavnika podaljša.

"2. Ravno tako se ne strinjamo, da se odpravi sedanja navada, po kateri se je plačevalo čezurno delo.

"3. Nikakor nismo proti umijam zunaj tovarniškega obrata.

"Predlagano znižanje mezd za trideset odstotkov je po našem mnenju pretirano v primeri z znižanjem življenjskih stroškov in se ne more smatrati pravičnim.

"Po pogojih pogodbe, sklenjene na seji, si Pejepsot Paper kompanija pridrži pravico, da ne odobrava predloženih predlogov. Sprejmite tole kot oficijelno naznanilo, da se Pejepsot Paper kompanija črta s liste kompanij, ki soglašajo s predloženimi predlogi."

Tidenwater Paper kompanija se je postavila tudi na tako stališče z drugimi podjetniki glede znižanja mezd in podaljšanja delavnika. Druge kompanije, ki so prišle v obratovanje, so: De Grasse Paper Co.; Finch, Pruyn Co.; St. Croix Paper Co.; Great Northern Paper Co.; Cushman Paper Co.; Fitzdale Paper Co. in Consolidated Pulp & Power kompanija.

Vrste stavkarjev so trdne. Organizacije so pustile v tovarnah delavce.

(Dalje na 3. strani.)

ANGLEŠKE STROKOVNE UNI-
JE ZAHTEVAJO PRIDEŽU-
TEV K MOSKVI.

London, 15. maja. — (Federated Press). — Več ko 200 krajevnih strokovnih organizacij v Angliji je sprejelo resolucijo, pozivajo centralne eksekutive, da naj pretrga zvezo s internacionalno v Amsterdamu in se pridruži novi strokovni internacionali v Moskvi.

OBSEDNO STANJE
V DVEH DRŽAVAH.

Harding namerava razglasiti vojno stanje v West Virginiji in Kentuckyju.

VOJNA PROTI RUDARJEM JE
ZOPET IZBRUHILA.

Washington, D. C., 15. maja. — Predsednik Harding namerava morla še danes razglasiti izjemno stanje v državah West Virginiji in Kentuckyju zaradi guerilskih bojov, ki so zopet izbruhnili v hribov ob meji omenjenih dveh držav. Vojni department je sredi prejel brzoglasno poročilo gubernorja Morrowa v Kentuckyju, da so državne milicijske čete poslale tja, toda položaj je baje tako kritičen, da bo potrebno zvezno vojsko. Nato je Harding pooblašil vojna tajnika Weeks, da pošlje zvezne čete, ako dobi nadaljne informacije o resnosti položaja.

(Že par dni prihajajo vesti, da so izbruhnili novi boji med milicijami in privatnimi kompanijskimi četami in hribovci v Pike county, kjer so rudarji že mesec in mesec izprti zaradi uniškega gibanja. Poroča se, da je že več mrtvih, toda zanesljivih detajlov še ni. Razume se, da bi rudarji baroni radi dobili zvezne čete tja, da bi potem z njihovo pomočjo odprli rudnike in uposlili stavkoke.)

BITKA MED KLERIKALCI IN
RADIKALCI V MEXIKI.

Petdeset ubitih.

Mexico City, Mehika, 14. maja. — "Excelsior" poroča, da je bilo v Moreli, glavnem mestu države Michoacan, petdeset oseb ubitih in mnogo ranjenih, ko je policija streljala na katoličane, ki so demonstrirali proti radikalnim v četrtki zvečer. Socialisti so pomagali policiji pri napadu na demonstrante.

Klerikali so organizirali demonstracije proti socialistom, katere so obtožili, da so prejšnjo nedeljo udri v cerkve, pomekali svetnike z oltarjev in razobesili rdečo zastavo na zvoniku. Mnogi demonstrantje so bili ubiti. Demonstracije so izkale nov spopad s socialisti naker je policija nadzornik Vincent Coyt prišel na lice mesta z večjim odredkom policije in ukazal klerikalnem, da se razidejo. Klerikali se pa niso zmenili za ukaz in policija je ustrelila salvo nad njihovimi glavami. Ker tudi to ni pomagalo, je policija ustrelila v množico. Tedaj so demonstrantje pobegnili.

LEWIN NI ŠE POTRDIŁ PRE-
JEMA HARDINGOVE NOTE.

Washington, D. C. — Državni department je informiral reporterje, da ruska sovjetska vlada ni še danes sporočila, da je prejela Hughesovo noto, ki je vsebovala odgovor ameriške vlade na Čičerinovo noto glede pogajanj za trgovino.

Informacije, ki jih prejema državni department iz Rige in Revala, se glas, da je položaj v Rusiji veliko bolj kot je bil lani. Gene živlom so prišle padati in prebivalci v Petrogradu in Moskvi imajo veliko več živčevja kakor kdaj prej odkar traja revolucija.

"Anglija na robu revolucije", pravi George.

Ministrski predsednik Anglije je presenetil zbornico z dramatičnim priznanjem, da je industrijska kriza tako oslabila vlado, da ne more več nastopiti proti delavcem tako kakor bo morala. Revolta med rezervisti se ponavlja. Stavka se širi.

London, 15. maja. — Včeraj so izbruhnili izgredi v velikem arsenalu v Woolvichu. Dvesto rezervistov se je spuntalo in spopadli so se z rednim vojaštvom. Poročilo molči o izgubah, pač pa omenja na kratko, da so vojaki naredili mir.

London, 15. maja. — Industrijska vojna, katero je Lloyd George v petek nazval "revolucionarno gibanje", se nadaljuje v polnem zamahu. Včeraj so stavkali uslužbeni v elektrarni, ki preskrbujejo londonski tramvaj z gonilno silo. Promet na ulicah je zelo paraliziran.

Iz Fifesha je prišla vest, da je 150 stavkajočih rudarjev ustavilo vlak in ujelo železniško močivo.

London, 14. maja. — Ministrski predsednik Lloyd George je včeraj v nižji zbornici odprl rekel, da je Anglija na robu socialne revolucije.

George je govoril o notranjem industrijskem položaju in o poljski vstaji v Gornji Šleziji. Njegova izjava, da vlada skrbno opazuje razvoj revolucionarnega gibanja v Veliki Britaniji je prvo uradno priznanje, da je gibanje delavske vojne, ki je zajela Anglijo, dobila revolucionarni značaj. Njegov glas je bil tesno, ko je dejal, da kriza na Šlezkem in revolucionaren poskus na Angleškem ogrožata svetovni mir.

"Dvoma ni več", je rekel Lloyd George, "da je med nami revolucionarno gibanje, ampak kako daleč je to gibanje finančno od zunaj, tega ne vem."

Brigadir general Paget-Croft, poslanec nacionalistične stranke, je dejal tekom debate, da je stavka rudarjev "preračunan poskus uničenja angleške industrije in ustanovitve komunistične republike v Veliki Britaniji. Britski delavski voditelji so v tesni zvezi z Leninom, glavo boljševiške vlade v Rusiji."

Rupert Sackville Gyne, koalicijski unionist iz Sussex, je obdržal delavske voditelje, da prejema denar iz izkustva v revolucionarne svrhe, in je zahteval, da vlada takoj ustavi "tok ruskega zlata."

Lloyd George je nato podal senzacionalno izjavo, ki je presenetila vse vladne stranke v zbornici. Rekel je:

"Industrijska kriza je tako oslabila vlado, da se ne more upreti revolucionarnemu gibanju tako kakor bi se morala."

George je s tem nedvomno mežljal na revolto med vojaškimi rezervisti.

"Kaj bomo potem storili", je segel Cwynne Georgu v besedo, "ali naj čakamo in gledamo?"

"Ne", je odgovoril ministrski predsednik, "Pasimo in molimo!" — Resnično sem alamiran, če več strah me je, če pomislim, kaj se lahko zgodi in v kakšno veliko nevarnost pride svetovni mir, ako ne bo zaupanja med nami in če se svet ne vrne na delo. Strahna kalamiteta proti civilizaciji, ako bo mir v Evropi zopet razburkan."

GOMPERS JE ZOPET UDARIL
PO RUSJI IN SOCIALISTIN.

Cincinnati, O. — Eksekutiva Ameriške delavske federacije je izdelala svoje letno poročilo, ki bo predloženo konvenciji prihodnjega meseca. Poročilo zopet vsebuje napad na sovjetsko Rusijo in obenem napada socialistično stranko v Ameriki, katere simpatizira s sovjetsko vlado.

BRIAND IN LLOYD
GEORGE V KONFLIK-
TU ZARADI ŠLEZIJE.

Angleški premier je ostel poljske vetahe in v Parizu je sabučal vihar.

PLEBISCITNA KOMISIJA NI
PODPISALA PREMITJA.

Rim, 15. maja. — Grof Sforza, italijanski minister za vnanje stvari, je včeraj brzojavil poljski vladi, da mora Poljska plačati odškodnino za italijanske vojake, ki so bili ubiti v Gornji Šleziji.

London, 15. maja. — Iz Varšave je prišla vest, da je poljska zbornica izrekla nezaupečno Vitošovi vladi. Vitoš je valed tega sklenil podati ostavko s svojimi ministri vred. Političen položaj na Poljskem je valed dogodkov v Šleziji zelo kritičen.

Berlin, 15. maja. — David Lloyd George, ministrski predsednik Anglije, je naenkrat postal junak Nemčije. Njegov govor v zbornici v petek, v katerem je kritiziral Poljsko in se potegnil za vitošarje, je prijetno iznenadil nemške vladne kroge. Vsi burlozni listi mu pojejo hvalo.

Berlin, 15. maja. — "Die Rote Fahne", glasilo komunistov, poroča, da so vsa mesta v bližini šlezke meje polna nemškega vojaštva. List poziva delavstvo, da se naj dvigne in prepreči vojno na Poljsko. Neodvisni socialisti delajo priprave za generalni štrajk.

Pariz, 15. maja. — Govor Lloyd Georgea proti Poljskom je izsval v Parizu vihar protesta. Prvi javni prelom med ministrskimi predsednikoma Anglije in Francije je tukaj. Briand je včeraj podal izjavo, v kateri pobija Lloyd Georgeva izjavanja in direktno zagovarja Poljsko. Briand je izjavil, da so Georgeve trditve neresnične in da Francija ne bo nikdar pustila, da bi nemške redne čete invadirale Gornjo Šlezijo. Ako pride do vojne med Nemčijo in Poljsko, tedaj Francija ne bo nevtalna, kajti Poljska je njen zaveznik.

Pariski listi so izšli golide vtrijola na Lloyd George. Obtožujejo ga, da je izdal svojo zaveznico Francijo in se prodal Nemcem.

Berlin, 15. maja. — Angleška vlada je odgovorila na apel Nemčije za vojaške čete za Šlezijo, da ne more podati vojaštva zaradi notranjega položaja v Angliji sami.

London, 14. maja. — Lloyd George je včeraj v parlamentu vzel Poljsko čez kolena in jih obdeloval brez rokavice. Rekel je, da Anglija ne bo priznala okupacije šlezkih pokrajin po poljskih vstajah, in emfatično je naglašal, da je poljska invazija Gornje Šlezije kršenje versalske pogodbe. Za entente sta zdaj dve poti: ali sami prišli Poljske, da spoštujejo pogodbo ali pa dovoli Nemčiji, da naredi red v Šleziji.

Dalje je rekel: "Nepošteno bi bilo od nas, da razorožimo Nemčijo in potem ji še zabranimo, da ne sme narediti reda na svojih tleh. To bi bila sramota za katerekoli državo in prepričan sem, da zavezniki ne bodo tega storiili."

Rekel je tudi, da je versalska pogodba čarter poljske svobode in Poljska bi morala biti zadnja, ki bi se smela pritožiti. Poljska

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročniki: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in 1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za izposojnino \$3.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v klepetu n. pr. (March 31-1918) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnikom potekla naročnina. Poslovite se pravilno, da se vam ne ustavi list.

HABSBURŠKI KOREL ČAKA NA PONOVI POZIV IZ MADŽARSKE.

Habsburškemu Korlu je Svica dovolila povratek pod gotovimi pogoji. Predvsem se ne sme vtičati v politične intrige, prebivati mora neke sredi republike in naznaniti mora osem in štirideset ur svoj odhod oblastem, predno zapusti Svico. Korel je seveda v vse to pritrdil. Prav lahko je obljubil, da se ne bo mešal v politične intrige, kajti to delo zanj opravlja črna internacionala, ki ima svojega poglavarja v Rimu. Kadar bodo politične intrige tako daleč dozorele, da bo Korel prepričan, da se mu ne izmakne prestol, tedaj bo Korel že pravočasno zlezel na plan, ne da bi švicarskim oblastim naznanil, kam ga popelje cesta. Saj tudi pri svojem zadnjem izletu na Ogrsko ni povedal švicarskim oblastim, da je dobil neugasno koprnenje po vladarskem prestolu in kroni.

Brzjavki, ena z Dunaja, druga iz Zeneve v Švici, govorita jasno, da je črna internacionala zanj na delu in da Korel upa, da odpotuje kmalu na Ogrsko in postane zopet kralj.

Prva brzjavka pojasnjuje, da se na Dunaju širijo trdovratne novice, da nameravajo habsburški podporniki napraviti nekakšen puč na teritoriju, na katerem prebivajo na zapadnem Ogrskem večinoma sami Nemci in ki se ima po mirovni pogodbi vključiti v Avstrijsko republiko. Po izvršenem puču, bodo najprvo črni internacionalci proglasili svojo neodvisnost, kasneje se pa pridružijo vladi v Budimpešti. Za ta načrt so veleposestniki in pripadniki črne internacionala. Zadnji so pri Korlovi poizkusu, da postane zopet kralj, igrali veliko vlogo.

Brzjavka iz Švice pa naravnost govori, da Korel zanesljivo pričakuje, da prejme skrajni čas v juniju poziv, da se vrne na Ogrsko. Habsburški Korel ne pojde na Ogrsko, da postane kmet, obdeluje zemljo in se peča z živinorejo. To je tako jasno kot beli dan. Na tako delo se Korel ne razume in tudi nima zanj veselja. Če bi imel željo, da postane industrijalec, lahko to stori v Švici. Če odrine Korel na Ogrsko, tedaj pojde z namenom, da najprvo postane ogrski kralj in ko se malo utrdi, pa z intrigami, puči in tudi s silo podjarmi narode, ki so se ravno kar otresli habsburške avtokracije.

Zanj pa ne dela le črna internacionala na Ogrskem, ampak tudi med drugimi narodi. Nedavno je črna internacionala širila letake v hrvatskem jeziku po Ameriki, v katerih apelira na hrvatske delavce, da naj pomagajo Korlu zopet na prestol ne samo na Ogrskem, ampak da zavladata tudi nad Hrvati. Ker je za take puče potreben denar, se obračajo na hrvatske delavce za prispevke pod pretvezo, da Korel in njegova družina trpe pomanjkanje v Švici. Slovenski pripadniki črne internacionala so pričeli že tudi namigavati od strani, da bi bilo dobro, da se Jugoslavija razbije. Odkrito z barvo se še ne upajo na dan kot hrvatski klerikale, ker menda zanje še ni prišel čas, da nastopijo odprto.

Ce se zopet Korel vrne na Ogrsko in postane kralj, tedaj to pomeni novo vojno. Države, ki so nastale iz nekdanje črnozlate države, ne bodo držale križem-rok in čakale, da se Korel dobro ogreje na prestolu, kajti prav dobro se zavedajo, da jih Korel napade, ko pride ugodna prilika za povečanje njegovega novega kraljestva. In če Korlu prihodnji poizkus izpodleti, še ne bo odnehal, dokler bo lahko sam odločal, kje bo njegovo prebivališče.

Ce hočejo Korlu preprečiti njegove puče v prihodnosti, tedaj ni druge od pomoči, kot da se polove vsi Habsburžani in naselijo na St. Heleni ali pa katerem drugem osamljenem otoku v Atlantskem ali Tihem oceanu. To je edin primeren prostor za take gospode, ki hočejo za vsako ceno postati kronani vladarji.

ŠE EN PORAZ PRIVATNIH BIZNIŠKIH INTERESOV.

Letošnjo spomlad so privatni bizniški interesi potrkali po svojih parlamentarnih zakulisnikih skoraj na vsa vrata državnih legislatur in priporočili protidelavske zakone. To gibanje je bilo izvršeno od strani delavskih sovražnikov po skupnem in dobro premišljenem načrtu za pfen-zivo proti delavstvu. Skoraj v vseh legislaturah so po novem letu predlagali protidelavske zakone. In samo posebi se razume, da tudi legislatura države Iowe ni bila

obvarovana protidelavskih načrtov. Predložena je bila legislaturi predloga, ki prepoveduje stavke. Predloga ni bila druga kot posnutek znanega Allenovega kansaškega zakona. Predloga je bila odklonjena. Mogoče je k temu porazu pripomogla smešna trditve očeta te predloge, ki je rekel, da odborniki "Ameriške delavske Federacije" v državi Iowi ne predstavljajo delavskega gibanja v državi.

DOPIS.

Brzy Hill, Kans. — Prvi maj je prišel in tudi sel, kot druga leta, edino s to razliko, da se je delavstvo letos udeležilo v veliko večjem številu raznih manifestacij, kot pa druga leta.

V bližnjem mestecu Arma, Kans. se je vršila 2. maja t. l. dopoldan velika slavnost, katere so se udeležila razna društva in delavske organizacije. Pohod, katerega se je udeležilo strokovno organizirano delavstvo, največ prometarjev, je bil najprej. Najboljše slika, koliko ima prometar od svojega gospodarstva za premožnostke barone, se je videlo v pohodu: Neki rojak je namreč vozil v samokolnici svojega tovaršnega prometarja, ki je imel sledeči napis: Sem že 40 let prometar in poleg kopanja premoga igram tudi na harmoniko, pa še nisem milijonar! Rojak v samokolnici je v pohodu igral na harmoniko in tako zbujal občo pozornost.

Po končanem pohodu se je vršil veliki javni shod, na katerem je nastopilo več govornikov. Glavna govornika sta bila organizator nestranskih delavskih lige in predsednik 14. distrikta U. M. W. of America Aleksander Howatt. Prvi je pojasnil pomen delavske nestranskih lige, kolike važnosti je za vse farmarje in delavce ako se organizirajo politično in volkajo svoje zastopnike v vse postavljene zbornice in javne urade. Živo razlikal kako koristni imajo delavci in farmarji, ako se združijo. Kot en slučaj je omenil ta organizator, kako koristni imajo delavci in farmarji, ako se politično organizirajo in izvolijo iz svoje srede zastopnike za stano- tona premoga v Severni Dakoti od štiri do pet dolarjev, do čem se morajo farmarji in delavci v zapadnem delu Kansasa plačevati od 15 do 20 dolarjev. Apeliral je na vse navzoče, da naj se organizirajo po vzgledu Severne Dakote, ako se hočejo iznebiti vseh ljudskih izkoriščevalcev. Drugi govornik je bil Aleksander Howatt, ki je zopet pojasnjeval pomen kansaškega industrijskega zakona, katerega namen je vzeti delavstvu zadnje sredstvo v boju za izboljšanje položaja, namreč pravice stavkati. Poudarjal je, ako delavci izgubimo to, tedaj bomo v istem položaju, kot je kmet brez plaga. Apeliral je, da naj bomo delavci složni tako, kot smo bili dosedaj, kajti le pod tem pogojem nam je mogoče izboljšati naše pravice, in ako bomo složni tedaj bodo našim nasprotnikom prešle tudi one muhe, katere imajo, namreč, da hočejo potlačiti delavstvo v one stare čase, ko je bila še telesna sužnost. V ustavi Zdr. držav se glasi da imajo državljani Zdr. držav vsi enake pravice, in to kar mi delavci zahtevamo in ni več in ni manj.

Cela slavnost je bila zelo dobro oblikana in navzoči so pazno sledili govornikom. Po shodu se je vršila veselica in na programu so bile razne zabavne točke, kot na programu slavnosti obletnice izvojevanja osemurnega delavnika, ki se je vršila v Seamonu, Kans.

Vesela, katero so priredila skupna brošuristična društva v nedeljo 1. maja je izpadla boljše kot smo pričakovali. Udeležba je bila velika kljub slabemu in mrzlemu vremenu. Rojaki in bratje, pokazali ste, da se zavedate vaše razredne zavesti, pokazali ste, da ste drug za drugega. Le naprej pa tej poti, in prepričani ste lahko, da uspeh ne bo izostal.

Čisti dohodek veselice znaša dvesto osemnajst dolarjev, kar je izredno velika vsota z ozirom na sedanje razmere. V imenu skupnih društev se najtopleje zahvaljujem dekletom in ženskam za krasne kosarice, katere so napolnile z vsemi dobrotami, katere le premore priprata prometarska družina, in s katerimi so pomagali do tako lepoga vspeha veselice. Najlepša hvala tudi vsem rojakom, ki so pomagali na tej veselici ostati ali onim delom, v prvi vrsti pa Kralju in Knezi, ki sta opravila la najvažnejše delo na tej veselici, namreč eden je imel službo y-hovnega natakara in drugi je pa

imel v oskrbi biljardno mizo, in katero službo sta tudi prevzela brez vsakega protesta. — Najlepša hvala tudi g. Adolf Kurentu za izvrstno godbo na razne instrumente in za prostore, v katerih se je vršila veselica. Posebna hvala pa rojakom iz drugih naselbin, ki so se udeležili te veselice in nam pomagali do tako dobrega vspeha. Res so nam odnesli maračkako dobro jed in poleg tega pa še neke vrste Angelina iz naselbine št. 51, katerega jim pa jaz iz sres privoščim, kajti stalo jih je mnogo denarja, ker te vrste angelini so precej dragi. — Najlepša hvala vsem, še enkrat, ki so na kakšenkoli način pomagali do takelepega vspeha.

Milim, da bo letošnji prvi maj ostal maračkateremu rojaku v trajnem spominu. — John Homoc.

LISTNICA UJEDNIŠTVA.

A. P. Wilson, E. D. — Ako ste udeleženi državnemu parlamentu v Washington, D. C., ko je bil to zadnji poziv objavljen v vseh listih, tudi v "Prosveti", tedaj ponovno namerite celo zadevo temu parlamentu, in dobili boste vse, do česar ste upravičeni. — V slučaju pa, da niste udeleženi, pa morate najeti kakoga dobrega odvetnika v stari domovini, ki vas bo zastopal v tej zadevi na mednarodnem mestu. Naslov poslanstva: "Legation of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, Washington, D. C." — Pozdravi!

Kako se šabi organizirali črni predstavljenci v Rusiji.

(Iz spominov bivšega ujetnika v Rusiji.)

— Tito I. S.

(Konec.)

Prva postaja je bila Vasiljevka, malo kmetsko sodišče, kjer smo tudi zapustili vozove in bili nastanjeni v kmetskih hišah, ki so pa zelo ubožne in zgrajene največ iz ilovice in protja. Sploh pripadajo ljudstvo v Rusiji, namreč kmetje in delavci, živijo večinoma samo v takih hišah, ker so bili vedno materialno izkoriščani od plemstva, da niso mogli zgraditi boljših stanovanj.

Slovenci smo bili nastanjeni v neki zapušteni kmetski koči. Predenjali smo si dolga s tem, da smo kovali načrte, kako bi pobegnili od srbske "prostovoljske" čete in vrnili se k domačemu narodnemu pesem. Ko so Rusi čuli naše petje so radovedni prihajali k naši koči in z zanimanjem poslušali naše petje. Večkrat so nas prosili, da naj ponovimo. Med nami je bilo namreč nekaj Primorcev, ki so bili izveščani v petju. Tako so nam potekali dnevi in tedni, ko smo pričakovali nadaljnjih odredov.

Med tem se je pa rusko ljudstvo osvobodilo izpod avstrijskega jarma in raztrgalo suženjske verige, v katere je bilo vključeno stoletja in stoletja. Tedaj je tudi nam postal jarek upanja, da se osvobodimo tudi mi izpod srbskega tiranstva. Takoj po izbruhu revolucije v Rusiji so pričeli "slovenci" desertirati od srbske armade in so se zatekli k okrajnim ruskim vojnim poveljstvom, kjer so izjavili, da so bili prisiljeni kmetiti v srbski armadi in prosili za zavetje. Ruski okrajni sovjeti, ki so se že takrat ustanovili, so sprejeli pod svojo varstvo slehernega desertarja iz srbske armade. Ko smo mi to čuli, je postalo nepopolno veselje med nami. Aprila meseca smo pa ponovno zvedeli, da je upobegnilo več častnikov od srbskih polkov, ki so se zatekli k ruskim oblastim, kjer so tudi prosili, da naj se zavzamejo za ostale "prostovoljske" srbski armadi in da naj jih pošljejo. Nedo dolgo potem je pa izšla odredba, da hočejo posebna komisija sestavljena iz ruskih in srbskih častnikov vsa taborišča in pronašila, koliko je v resnici prostovoljcev in koliko ne. Oni, ki so bili prisiljeni služiti v srbski armadi, so bili odpuščeni.

V našo taborišče je prišlo ta komisija 18. aprila. Takoj zjutraj nas sklicajo skupaj in velijo, da naj se postavimo v vrsto. Kmalo pride ta komisija, kateri je načeloval nek ruski polkovnik. Poklicali so vsakega posameznika iz vrste in ga vprašali, ali je prostovoljec ali ne in ako raje ostane v armadi ali pa raje gre v medlino vojno ujetništvo. Na ta način so celo četo razdelili v dva oddelka. Samo pri naši četi se je oglasilo 70 mož, da so prisiljeni služiti in ki so raje se nadalje ostali v ujetništvu, kot da bi ostali v srbski armadi. Srbski stotnik, ki je bil dodeljen tej komisiji, je nato napravil dolg govor, ki je pa segal iz samih groženj. Ko je končal, je zaklical proti dobrovoljem: "Momei, po puške". Planili so proti stanovanjem in se tudi takoj vrnili s puškami na ramah. Naše vrste so se še tesneje strnile in pričakovali smo vse najhujše. Ko so bili vsi dobrovoljci oboroženi, so nas obkrožili in odgnali skozi vas v neko zapuščenokmetovsko pradoljano. Ljudje so drli skupaj in začudeno gledali, kaj na to pomeni. Saj so pa tudi lahko spredali začudeno, ker je bilo več stražnikov kot pa ujetnikov. Ko smo prišli v ječo, so stražniki pred našimi očmi nabili svoje puške in nas stražili kot kake najverjetneje zločince. Ako bi ne bil navzoč omenjeni ruski polkovnik, tedaj bi gotovo dobili vojaško izpustnico podpisano s svinčeni. Toda ta ruski polkovnik je takoj opazil kake masnevalne želje, kajti jo srbski dobrovoljci in je strogo prepovedal nam kaj žalega storiti. Naslednji dan pride k nam desentnik Mandžik ter nam veli sedeti čevlje in jih zmetati na en kup, ravno tako je zapovedal oddati vsi drugo obleko in nositi na drug kup. Bili smo na ta način skoro popolnoma gol. Ker je pa viknili, aprila meseca se mraz so bili primorani nam vrniti obleko razun čevljev. Basi smo pa bili do 21. aprila. Toda kljub temu smo bili vsi zelo veseli in si mišljili, kaj nam mudi, če nam vse poberejo, samo da se jih rešimo. 21. aprila nam pa sopot pride obkrožiti še prej omenjeni ruski polkovnik in ko opazi, da smo bosi, je takoj odhitel k vrstnikom četnemu poveljstvu in je zagajal, da bo namzani na vsiše poveljstvo, ako nam ne vrnejo takoj čevljev, katere so nam odvzeli. To je pomagalo in dobili smo obutev.

Okrog poldne istega dne nas odvedejo na postajo, kjer nas srbski stotnik pred odhodom še prav milo nagovori, razumno da v drugem tonu, kot je pa prej govoril s nami ter nas prosi odpuščanja, ker se zaveda, da so delali nam velike krivice in nas pozivjal, da naj se premislimo in se prijavimo v četo prostovoljcev. Nihče izmed nas se ni zmedel za njegov govor, ampak hitro vatopili v vagon in vlak nas je odpeljal proti Ekaterinoslavu, kamor smo dospeli 22. aprila.

Tu so nas nastanili v taborišču, v katerem je bilo že na tisoče mož, katerega so rešili na isti način. Ko nas je srbska straža privredla v taborišče je tudi takoj hitro odšla, kar je bila tudi sreča za njo, ker, ako bi prišli v taborišče, bi se ji ne godilo dobro, ker so vsi silovoljci kmaj čakali, da se osvetoje za vse prelane muke, katere so morali trpeti v srbskih taboriščih. Komaj so nam obrnili hrbet, so že pričeli frčati kosi opake za njimi. Stražniki so pričeli bežati po mestni ulici, kolikor so jih le udele noge, dokler niso prišli v zavetje.

Med nami so bili tudi trije slabotni, ki so zblazneli valed nečloveškega pretepanja. V taborišču v Odesi so bili namreč tako tepeni, da so valed muk popolnoma zblazneli; eden od teh posrečenežev je bil nek podnarodnik rodom Srb, katerega so tako pretepli, ker ni hotel stopiti v četo prostovoljcev, da je bil ves črn od vsem životu. Tekal je vedno po taborišču brez vsake obleke. Druga dva sta pa bila kot zverine, kot da bi jih še vedno mučili.

Po petdnevem bivanju v tem taborišču so nas vse, ki smo prišli od habsburške voje, dodelili mestni bolnišnici št. 124. Sedaj smo bili popolnoma prosti. Po izvršenem delu smo lahko šli kamor smo hoteli. Obkroževali smo gledališče in hodili na sprehod v mestno okolico. Domačini so bili zelo prijazni z nami, nazivali so nas "bratje". Sploh so bili zelo prijazni z vsemi vojnimi ujetniki.

Vse drugega so pa delali z njihovimi prejšnjimi lakotničevalci, plemiči. Nekoga dne so privedli veliko krdelo teh plemičev na mestni trg ali prospekt, dali vsakemu metlo, in jim veljeli, da morajo pomesti vse mestne ulice. Zanimiv pogled na te "pomečike". Navzoči delavci in kmetje so zblazneli, razne šale nad temi plemiči. Takega postavljanja pa niso mogli prenesti in pričeli so se tajno organizirati. Njih glavni stan je bil v mestu. Imeli so načrt vprijeti kontrarevolucije.

Ko so sovjetski gradniki zvedeli za njih načrte, niso imeli nobene usmiljenja več z njimi. Pričele so se aršacije na delo in vsi so bili obsojeni po vojnem sodu in ustreljeni brez usmiljenja. Od tedaj naprej ni bilo dolgo časa nobenega mira v mestu. Vedno je bilo čuti pokanje pušk po mestu, kajti tudi zarotniki so bili že dobro pripravljeni. Ulice so bile kmalo vse prazne in le sovjetske čete so patrolirale po mestnih ulicah.

Nekoga večera sem bil v gledališču na Prospektu. Pela se je neka opera in v glavni ulozi je nastopila najboljša operna pevka. Na programu je bilo še zadnje dejanje. Tedaj je nastopila ta operna pevka v ruski narodni noši in pričela peti novo himno proletarijata, naenkrat počijo strelji iz revolverja in pevka se je na odru zaradila mrtva na tla. V gledališču je nastala prava panika. Ljudje so drveli proti izhodu, ki so bili pa naenkrat vsi zabasani. V tej gneči je bilo več oseb do aurji poboženih in veliko število ranjenih. Ko je streljanje prenehalo je stopil na oder ravnatelj gledališča ter pomiril zbegano ljudstvo. V gledališču so bili namreč kontrarevolucionarji, ki so imeli nalog usmrtiti komisarja sovjetskih robovih deputatov in da bi lažje dosegli svoj cilj so najprvo napravili panika, nakar so hoteli ustreliti komisarja, kar jim pa ni uspelo, akoravno so zbegali ljudstvo, ustrelili so ga potem naslednje leto meseca marca 1918. One zločince, ki so ustrelili operno pevko so takoj prišli in so tudi dobili zasluženo kazen.

Od tega večera dalje se pa skoro nihče ni upal več iti v gledališče, ker ni bilo varno. Toda našrt kontrarevolucionarjev je ponosrečil in kmalo so bili vsi v ječah in dobili tudi zasluženo kazen. Kakor je bilo organizirano vojaštvo sovjetske armade, tako smo se organizirali tudi mi ujetniki in vpeljali sovjetski sistem. Rusi so veliko prestali, da so dobili zasluženo svobodo in so tudi pripravljeno vse iztyovati, da jo obdržijo. Pri nabiranju vojakov rdeče armade se niso posluževali nobenih nasilnosti in valed tega je pa tudi ta armada neprimamljiva. Vsek prostovoljec, ki se je prijavil, je bil poprej vprašan, če je pripravljen prenašati vse trpljenje, katero ga čaka v armadi, in ako je odgovoril da je, so ga sprejeli. V nasprotnem slučaju so ga pa zavrnili.

Ko bi se Srbi posluževali iste metode pri organiziranju dobrovoljski korpusov, tedaj bi imeli več vspeha, kot so ga pa tako. Slavili bi jih kot osvoboditelje.

Baditega se mi nič čudno ne zdi, če se oglasi kak Evane Majcen ter grozi kmetom in delavcem v Jugoslaviji s bikovko. In prepričan sem, če slovenski narod v stari domovini ne bo zavzel drugačno stališče, tedaj bodo privlekli na dan srbski monarhisti tudi natezalnice iz srednjeveške dobe in iz dobe sv. inkvizicije, da s tem obdržijo še nekaj let monarhijo in suženstvo.

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Apeliram na vse rojake v Zdr. državah, širite in naročajte Prosveto. Po preteku nekaj mesecev bivanja v Ameriki sem spoznal, da je ta list najboljši delavski list v Ameriki in prava dušna hrana slehernega delavca, brez katerega bi ne smel biti noben slovenski delavec.

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Prepričan sem pa tudi, da to ne bo trajalo dolgo časa, in prišel bo dan, ko jih bo prala lastna bikovka po "svetih" grbah in prepričani so bodo kako dobro deluje ta balzani. Naj pomislijo častilupni frakarji, da tudi njih lahko kaj silnega doleti, kot je njih bratec v Rusiji. Še sedaj se spominjam, kako lep je bil pogled na "pomečike" z rojenimi trebušci in v elegantni obleki pomneti ekaterinoslavske mize pod nadzorstvom proletarijata. Tudi oni so prej vporabljali bikovko in batine, da so "pokorili" delavce in kmete, kot sedaj jugoslovanski pustolovci. In kje se sedaj nahajajo ruski tirani?

Ameriške vesti.

NOVA METLA DOBRO PO META.

Washington, D. C. — Pred 4. marecem je 14. objasni okraj v kongresni zbornici zastopal Martin L. Davey. Ko je bila vojna končana, je Davey, demokrat od neg do glave, obrnil svojo pozornost "holjševizmu" kot bližjemu sovražniku, ki se mora zatrete. V zbornici je predlagal famozno Palmerjevo (punitarsko) predlogo, da se kaznuje vsako svobodno mnenje tako ostro, kakor ga ni niti car kaznoval v Rusiji, če je bilo to mnenje sovražno vladi, joemu razredu. Misli je pač, da mu tako postopanje pomaga do ponovne izvolitve. Ali stvar je končala drugače, kot je pričakoval. V kongresno zbornico je bil izvoljen njegov nasprotnik kandidat Charles L. Knight.

Knight je zdaj govoril v zbornici, da podpre s svojim govorom svoj amandament k vojaškemu proračunu. Odgovarjal je na ugovor, če bo vlada prevzela izdelovanje municije, da bo treba več delavcev kot v privatnem podjetju. Knight je namreč predlagal, da vlada sama izdeluje vso municijo v vladnih arzenalih in tovarnah. Knight je rekel:

"Nobena sila ljudi ni nepotrebna, ki hoče preprečiti vojni pek. Noben strošek ni nepotreben, ki povzroči, da ti kose velikih profitov ne morejo pritisniti za vojno. Obrnite svoje oči na tovarne velikih municijskih podjetnikov v vsaki državi in videli boste, da sto odstotkov od njih kliče po vojni, nekdo drugi se pa mora bojevati, sami pa potem žanjejo."

V letu 1918 je poiskoval Buckner, zastopnik velikih municijskih podjetij, rekel nekemu svojemu agentu, ko je plačal \$2.000.000 Rdečemu križu in \$4.000.000 hranilne banke, da je njegova kompanija napravila v tem letu sto-šest in dvajset milijonov dolarjev profita. "Mr. Knight je pokazal na Narodno varnostno ligo kot agencijo za propagando municijskih tovarnarjev, rekoče:

"Ta slaba družica organizacija je dobro prepojena z dihalnim patriotizmom. Pripravljena je bila poslati vsakega človeka v brezdno, ki se je držnil zaleteti v njeno trditve, da mora biti oborožen do zob. Vdrla je v vsak kongresni volilni okraj v deželi, in je prišla vsakemu kandidatu, ki ji ni hotel služiti ponižno, indijski konjenice na vrata in plakatala ga je kot nepatriotičnega in nevarnega človeka za deželo."

KOMPANIJA HOČE IMETI ZA VSAKO ČRNO PREMOG.

Scranton, Pa. — Peoples' Coal kompanija, Frank Christian njen predsednik, John G. Hayes, njen glavni ravnatelj, in James Pearn, njen superintendent so bili kaznovani zaradi žaljenja sodišča na dve sto petdeset tisoč dolarjev denarne globe. Preleteli so sodniško prepoved, ki prepoveduje kopanje premoga pod gotovimi deli mesta.

Take visoka denarna globa je bila izrečena, ker je kompanija hotela za vsako ceno kopati premog pod mestom, čeprav je bila izdana sodniška prepoved proti kopanju premoga. Nedavno je župan Alex T. Connell s pomočjo policije zasedel rudnik in je odredil komisijo inženirjev, da preišče, kje kompanija kopije premog. Dognano je bilo, da je nepostavna kopanje povzročilo precej škodo na poslovanju. Kompanija je izkopala na tisoče ton premoga, do katerega ni imela pravice.

NOVA BANDITSKA METODA.

Chicago, Ill. — Ko je bančni sel Carl Lauer nesel denar v spremetju policaja Powella, trdil je Stein-Spiesberger, da izplača s njim delavce, sta srečala na stranski hodniku tri delavce. Izgledali so kot delavci, ki čistijo hiše. Dva sta imela akordeon, tretji pa je imel lestvico. Stopila sta vstrice dozdevnih delavcev, ki so v tem trenutku odšli. Delavci, ki je imel lestvico, jo je sodelil policaj na glavo, da jo je potlačil, druga dva dozdevna delavca sta pa posadila akordeon na glavo in mu izplačila kovice. V katerem je bilo \$5.800. Vsi trije so po

izvršenem ropu izginili v avtomobilu, ki je čakal na ulici, kjer je bil izvršen napad. Predno sta se žrtvi zavedli, kaj se je zgodilo, so se banditi že odpeljali z ugrabljenim plenom. Policaj je sicer streljal za banditi, ko je opazil, kaj se je zgodilo a zaresil je cilj.

EN CENT DAVKA NA GALONO GAZOLINA.

Springfield, Ill. — Zboručni odsek za vzdrževanje javnih cest in mostov je priporočil zbornici, da sprejme predlogo, ki določa en cent davka za galono gazolina. Trgovci bo moral poročati vsaki trideset dni, koliko je prodal galolina in bo moral odplačati denar, ki pojde v sklad za gradnjo in popraviljanje cest in mostov.

V TENESSEJU SO LINČALI GORJANCA.

Huntsville, Tenn. — V jero je vdrl do petdeset oboroženih ljudi, ki so obseli na bližnje drevo gorjancu Berry Bolinga. Oboženo je bil, da je umoril 30-letno mrs. Jane Harness. Pred šest meseci je bila pred porotniki na obtožbo, da je umorila svojega soproga. Porotniki se niso mogli zediniti na pravorek in bila je izpuščena iz zapore.

KAKO SO PLAČALI ZVEZNI DELAVCI.

Washington, D. C. — Zbornični odsek za delavske zadeve zbirajo priče o Nolanovi predlogi za minimalno mezdo zveznih uslužbencev, po kateri znaša minimalna mezda tri dolarje na dan, devetdeset mesečno ali \$1.080 na leto za odrasle delavce, ki delajo polni čas, in 37½ na uro, ki delajo le po nekaj ur na dan. Pri tem zaslišanju se je, dokleto, da je zaposlenih okoli petdeset tisoč delavcev, ki prejmejo po \$50, in \$83 mesečno. Mnogo služb je izpraznjenih, ker jih sposobni aplikantje udeležijo sprejeti za nizko mezdo. Od teh petdeset tisoč uslužbencev je nastavljenih okoli 18.000 v Distriktu Kolumbije, 32.000 pa zunaj.

THOMAS SLABO SPREJET V NEW YORKU.

New York, N. Y. — J. H. Thomas, tajnik Zveze železničarjev v Angliji in konzervativen voditelj, katerega dolže, da je največ pripomoget, da je bila preklicana stavka trozvezje v aprilu, je ob svojem prihodu v Ameriko imel slab sprejem. Na pomolu ga je počakala velika množica delavstva s sovražnimi demonstracijami. Demonstrantje so nosili napis "Thomas je izdal angleške rudarje", "Judež so je obsel, kaj pa Thomas stori!" itd.

Thomas je nemirno gledal napise in malo govoril. Dejal je, da je delavstvo v Ameriki še vedno poddeset let od začetka za angleškim — in nato se je odpeljal v Washington, kjer bo konferiral z voditelji Ameriške delavske federacije.

PROTIBORZIJANSKA PREDLOGA SPREJETA V ZBORNICI.

Washington, D. C. — Tincherjeva protiborzijanska predloga, ki regulira fitne kupčije, je bila sprejeta v kongresni zbornici z 269 glasovi proti 69 glasovom.

Borzijani so v paniki, ko je došla vest o sprejemu te predloge, kajti če jo sprejme senat in podpiše predsednik Harding, postane postava. Vest je tako učinkovala na borzijane, da je v tej paniki takoj padla cena papirnice za tri cente pri blitju.

Borzijani in drugi fitni spekulantje groze, da rajše opuste žitne kupčije, predno da se podvžejo birokratičnim odredbam. Well, če gospodje to store, jih ne bo nihče pokrcal.

PROTIDELAVSKA PREDLOGA PODPISANA.

Boston, Mass. — Dasiiravno je protestirala Centralna delavska unija, je guverner Channing Cox podpisal protidelavsko predlogo, ki dovoljuje, da se lahko vsako prostovoljno društvo, broječe pet ali več članov, toži. Guverner je kasneje podal izjavo, v kateri skusa opravičiti svoje dejanje. On ima veliko zaupanje v sodišča, ki imajo opraviti z delavskimi zadevami. Njegovo zaupanje je veliko večje, kot ga ima Centralna delavska unija.

Lz delavskega sveta.

J. H. Thomas, voditelj organizacije železničarjev v Angliji, ki je posevil Ameriko, je te dni izjavil v Washingtonu, D. C., da je ameriško delavstvo še petdeset let od začetka za angleškim. Voditelj Ameriške delavske federacije so odgovorili, da "ameriško delavstvo ne verjame v politične metode."

Oliver Mining Company, ki ima železne rudnike v Minesoti in Michiganu (Messaba, Vermilion, Marquette in Gogebie), je naznanila, da zniža mezdo rudarjem za dvajset odstotkov. Prizadejih je 11.500 rudarjev, med katerimi je veliko Slovencev in Hrvatov.

Bratovščina železniških strojevodij z glavnim stanom v Clevelandu je izjavila, da se bo bojevala proti znižanju mezde in slabšim delovnim pogojem vobče.

Stavka pristanišnih delavcev v Buenos Airesu, Argentini, je končana z zmago. Ameriški parnik "Martha Washington", ki je počival v luki več tednov, je zdaj odpeljal.

Unija dramatikov v Buenos Airesu je zastavila. Dramatični zabavajo, da lastniki gledališč vzpizirajo samo diškovne igre, toda lastniki so odklonili zahtevo. Gledalci izraeli, ki so tudi organizirani, so prišli dramatikom na pomoč in zagrozili s splošno stavko.

Droblj od blisa in žalosti.

V prejšnjem tednu so irski sinifajnovci izvršili 20. napadov na britske čete in 28 oseb je bilo ubitih.

Marie Curie, odkriteljica radija, pride v Chicago 9. junija.

Legislatura v Wisconsinu je sklenila, da delavcem, ki so opojne pijače ne sme pravegati pristojbno enega dolarja.

Zmaga slufajnovcev pri volitvah za parlament južne Irske je zagotovljena, kajti 120 sinifajnovskih kandidatov nima nasprotnika. Vseh poslancev bo 128.

Francisco Villa, bivši rebelni "general" in bandit v Mehiki, se hvali, da bo letos pridobil 50.000 bučljev pšenice na svoji farmi, katero mu je podarila mehiška vlada kot pogoj, da je odložil orožje. Villa obdeluje polje z najmodernejšimi ameriškinimi stroji.

Osemdesetletna Ida H. Smith v Bellinghamu, Wash., toči svojega 86-letnega soproga W. F. Smitha za ločitev zakona. Moč je obtožen, da jo je zapustil. On pa toži njo, da je "obremenila njegovo življenje."

Inozemstvo.

Angleška konzularna služba v sovjetski Rusiji.

London, 14. maja. — Iz krogov vnarnega ministrstva se poroča, da Anglija pripravlja na črt konzularne službe v sovjetski Rusiji. Zastopnik britskega trgovinskega ministrstva je pred kratkim odpotoval v Rusijo, da pregleda vse potrebne za odprtje konzulatov.

Nemčija podpisala pogodbo z Rusijo.

Washington, D. C. — Državni departament javlja, da je prejel uradne informacije iz Berlina, da je nemška vlada podpisala trgovinsko pogodbo s sovjetsko Rusijo. Pogodba tudi določa, da se zamenjajo vojni ujetniki med obojema republikama. V Nemčiji je okrog 80.000 ruskih vojni ujetnikov, ki bodo zdaj poslani domov.

Krvave volitve v Italiji.

Rim, 15. maja. — Danes se vrše državnozbornske volitve po vsej Italiji in v anektiranih provincah. Volitve so zelo nemirne. Zadnji je generalna stavka radi terorizma fašistov. V Toru blizu Vidna je bila v četrtke prava bitka med fašisti in komunisti. Zadnji so postavili barikade na ulicah in porazili fašiste, ki so morali bežati, tedaj pa je prišlo vojaško in napadlo komuniste. V mnogih mestih so socialisti in komunisti postavili skupnega kandidata.

PLOVBENI ODBOR DOBI NOVEGA PREDSEDNIKA.

(Nadaljevanje s 1. strani).

mom, ko prevzame vodstvo. Odbor, s katerim upa uničiti mornarske unije, je biro za mornarsko službo, ki je posredovalnica za dele, katero vzdržuje odbor, da dobi potrebno moštvo za ladje.

Barrellu se bo lahko bojevali, kajti za njim je zvezna zakladnica, če ne bodo organizirani delavci razvili takega pritiska, da mu administracija ukaže, da preneha z bojem.

Konferenca med plovnimi odbori, delavskim tajnikom in predsedniki organizacij so prenehale. Izpor se šimdalje bolj razvija ob obrežju. Nekaj ladij, ki so bile v drugem tednu stavke poslale na morje, so po poročilih zasidrale nekaj milj od pomolov. Transporterji groze s tožbami parobrodniškim družbam.

Se en teden brezdelnosti na pacifični obali, pa bo pripravil pritisk na roko lastnikov ladij, je rekel Wm. S. Brown, zastopnik mornarskih strojnikov. "The China Mail" družba je že podpisala in je istopila iz Društva pacifičnih parobrodniških lastnikov.

Pričakujejo, da bo imenovanje Parrella navdušilo usrobrodne podjetnike, da vstopajo v nudi, da bosta Parrell in United States Steel korporacija skušale pritisniti na vlado, da se jim povrne legnba, organizacije bodo pa zdrobljene.

STAVKA V PAPERNOH SE JE RAZŠIRILA.

(Nadaljevanje s 1. strani).

zadostno število delavcev za varstvo proti ognju in da stradijo tovarne. Odborniki delavske organizacije izjavljajo, da bodo ostali je toliko časa na tem stališču, dokler kompanije ne bodo poskušale obratovati tovarne s stavko. Na debelo dozdaj se ni bil napravljen tak poizkus. Le kompanije Brier Brothers & Co., Ltd. v Kenokamiju, Quebec, Rhineland Paper kompanija v Rhinelandu, Wis., in Northern Paper Co. v Green Bayju, Wis., so pričele deloma obratovati s stavko. Toda ti poizkusi so se po izjavi odborov slabo obnesli. Unija je takoj odpoklicala iz teh tovarn delavce za varstvo proti požaru.

BRIAND IN LLOYD GEORGE V KONFLIKTU ZARADI SLEZJE.

(Nadaljevanje s 1. strani).

ni izvajala svoje svobode, temveč se mora zahvaliti Italiji, Angliji in Franciji, da je danes svobodna. Tekom vojne so bili Poljaki razdeljeni in polovica njih so se bojevala na strani Nemčije. Poljaki v nemški uniformi so pobijali Angleže, Francoze in Italijane, ki so se borili za njihovo svobodo. Vstaki vodja Korfanti razglasa, da slezki Poljaki rajši umro, kakor da bi se podali; če bi bili tako prej rekli, bi bilo manj Angležev, Francozov in Italijanov mrtvih.

George je poudaril, da ima Nemčija pravico braniti svoje kraje z orožjem ako optenta neče poslati novih čet v Slezijo.

Oppeln, Gornja Slezija, 14. maja. — Ententne oblasti so snoči izdale okrožnico, ki se glasi, da ententa ni sklenila nobenega premirja s poljskimi vstaki, kakor je bilo poročano iz Varšave. Delavske organizacije v Oppelnu so nato konale protestno generalno stavko.

Pariz, 14. maja. — Poslaniški svet, ki se je včeraj počel s položajem v Gornji Sleziji, se boji, da je vojna med Nemčijo in Poljsko neizogibna. Maršal Foch je poročal, da je treba najmanj 60.000 mož za vpostavljenje reda na Slezkem. Svet ni sklenil ničesar. Anglija in Italija sta sporočili, da nečeta poslati več novih čet v Slezijo. Francija sama pa tudi ne mara opirati svojemu zavezniku Poljski. Angleški poslanik Harding je prejel navdilo svoje vlade, da ne sme podpirati nobene francoske akcije, ki je v korist poljskim imperijalistom. Italijanski poslanik je podpiral angleškega. Maršal Foch je nato dejal, da edina pot je, preprečiti vso Gornjo Slezijo Nemčiji, da sama naredi red in mir v deželi.

Delavski list je stis, s katero računa val naproti.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Redporna Jednota

Ustanovljena 17. junija 1907

GLAVNI STAN: 2657-59. SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Winona Culver, predsednik: Anton Hrap, Box 140, Canonsburg, Pa., gl. tajnik: Matthew Turk, tajnik: Louis Hrap, gl. blagajnik: John Vagrich, upravni gl. Filip Golina.

FOROTNI ODBOR:

John Underwood, predsednik, 400 May St., Springfield, Ill., Martin Zemanek, Box 276, Burlington, Ohio, Jos. Radich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Sourak, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Erman, 335 First St., La Salle, Ill.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2817-50 S. Lawrence Ave., Chicago, Ill. VZRODNO OKROŽJE: Jos. Ambrosic, Box 284, Mount Hope, Pa., Jos. Radich, Box 73, Wick Ham, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Jolic, Box 104, Green, Kans., za jugozapad. Leo Kulter, Box 248, Gilbert, Minn., za jugovzhod.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovic, predsednik, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrosic, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Bernik, 3153 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Winona Culver, John Underwood in Matt Petrovic.

Združitevni odbor:

Predsednik: Frank Alst, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trull, Box 181, Lawrence, Pa. Jos. Ovan, 268 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Shuk, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Ulevic, 1844 So. Ruckus Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kara, 4808 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Zavgrič.

POZORI! — Slovenskim s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VRA PINMA, ki se nanaša na poslo gl. predsednika in na poslo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADNJE BOLNIKE POPORE SE NASLOVE: Bolnišnica bolnikov S. N. P. J., 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

DEKARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršiteljskega odbora in jednote pube in stvare, pošiljajo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

VSE KADRE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Vse posilje gl. gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: John Underwood, 400 May Street, Springfield, Ill.

Vse posilje proti izvršiteljske gl. gl. se pošilja na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Vsi posilji na drugi spili, nastanila, spili, nastanila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Vsi posilji na gl. izvršiteljskega odbora se pošilja na naslov: M. Petrovic, predsednik izvršiteljskega odbora, 297 E. 14th St., Collingwood, Ohio.

Novice iz Jugoslavije.

USTAVOTVORNA SKUPŠČINA.

Važna izjava komunističnega voditelja.

Beograd, 18. apr. Današnje seje konstituante je otvoril predsednik dr. Ribar ob devetih in pol. Ko so bile vse formalnosti končane, je povzel besedo poslanec Fehim Kurbegović, ki je govoril v imenu muslimanskega kluba. Spominjal je, kako je Avstro-Ogrska takrat, ko je zasedla Bosno delovala na to, da bi muslimanom odvzela čim več političnih pravic. Muslimani so se v svoji borbi opirali na svojo versko-prosvetno avtonomijo, kar so storili tudi bratje Srbi. Avstrija je imela mnogo sredstev, s katerimi je poskušala razdvojiti Muslimane in Srbe. V prvi vrsti se je v ta namen posluževala jezika, nato pa vere in agrarne reforme. "Prišla je svetovna vojna in sedaj smo svobodni; je rekel poslanec, ki je govoril nato o narodnem ujedinjenju in notranji ureditvi države. Poudarjal je, da je na vsak način treba sporazuma, ki bo ojačeval ustavo. Današnja ureditev države temelji na širokih samoupravah. Izjavil je, da bodo muslimani glasovali za ustavo.

Za njim je govoril komunist dr. Sima Marković, ki je rekel, da je šla naša država natanko po stopinjah Francije. Podal je zgodovino našega ujedinjenja in rekel, da noben del našega naroda ni bil pripravljen za to ujedinjenje. Ujedinjenje je doprinesla ruška revolucija in ne samo entente. Kljub temu pa je ideja narodnega ujedinjenja danes dalje od naroda, nega je bila ob razpadu Avstro-Ogrske monarhije. Mnogo krivde za to sadene tudi napačno politiko zadnjih dveh let. Kritiziral je delo vlade in ustavni načrt, nakar se je seja

končala. Naslednja seja je bilo popoldne.

Hude in ostre besede padajo v konstituanti. Ne od strani političnih agitatorjev, ampak od voditeljev resnih in velikih strank, s katerimi je treba računati.

Pred malo dnevi je govoril dr. Korošec, ki je očitno izjavil, da se širi v preanskih krajih in tudi v Sloveniji arbofobstvo. Tega prej ni bilo v Sloveniji, ampak ravno nasprotno je bilo: v Sloveniji je vladalo za Srbijo naravnost goreče navdušenje, tako da so nam Hrvatje naše držanje na pram Srbom večkrat šteli v slo. Da je prišlo tako daleč, da govori dr. Korošec celo o arbofobstvu pri nas, to mora imeti svoje vzroke.

Včeraj je govoril komunist dr. Marković. Ta je zopet konstatiral, da je ideja ujedinjenja danes dalje od naroda nego je bila ob razpadu monarhije. On pa ni samo konstatiral sedanjega stanja, ampak je navedel tudi vzrok zato: Današnje nerazpoloženje naroda proti ujedinjenju je zakrivila napačna politika zadnjih dveh let.

V naši notranji politiki je potrebna korenit preokret, če hočemo rešiti državo. Ta preokret se bliža. To nas tolaži.

Velika škoda po snegu. Spomladanski sneg, ki je zapadel v Ljubljani in po Gorenjskem 18. aprila, je valed svoje mokrote napravil po nasadih in vrtovih zelo veliko škodo. Potrgane so bile v mestu tudi telefonske žice. Lokalni in interurbani telefonski promet sta bila deloma na več mestih ukinjena.

Lastniki zagorskih rudnikov (v Slavoniji) so že prej odpuštili okrog 2000 delavcev, a sedaj se je pričelo odpuščanje tudi v ostalih hrvaško-slavonskih rudnikih. V Pitomaško-Orešjevekem premogovniku je uprava v enem samem tednu postavila 250 delavcev na cesto. Lastniki hoče-

jo na ta način omejiti delavske pridobitve, a na drugi strani prisiliti državo, da pristane na njih zahteve — na račun delavskega razreda. Vendar ni izključeno, da bo politika vrzi na cesto dan ali drug obrnila svojo ostro smer, od koder danes izhaja.

Prebivalstvo Prekmurja. Po zadnjem ljudskem štetju je v okr. glavarstvu Murska Sobota 54.011 ljud.; v okrajnem glavarstvu Dolnja Lendava pa 38.405 ljudi; skupno 92.416 prebivalcev. Po narodnosti je 774.447 Jugoslovancev, po veri 66.314 katolikov, 24.746 protestantov.

Nesreča. Neki mlad kolezar je v Križevniški ulici v Ljubljani povozil delavko v Reichovi tovarni Marijo Grmek, ravno v trenutku, ko je hotela z otrokom v naročju prestopiti ulico. Kolezar jo je močno poškodoval po kolenu in ji strgal kribo. Odpeljati so jo morali v javno bolnico.

Zagrebaški občiniki svet je poslal predsedništvu konstituante spomenico, v kateri zahteva, da se usakoni kot ime naše države "Kraljevina Jugoslavija", in ne "Kraljevina SHS."

Velika tatvina v Mariboru. Neznani in premeteni vlomilci so pred dnevi vlomili v veletrgovino Karla Worsche-ta v Mariboru v Gospodski ulici 10. Vlom so izvedli na zelo premeten in naravnost dobro preracunani način. Odnesli so 314 ducatov avle-nih robcev in 170 m svila. Celokupna škoda znaša nad 122.000 K. Vlomilci so neznani.

Nesreča. V Šiški je bil povozen 9letni sin tovarniškega strojnika Peter Doberlet. Mala čiza, naložena s 500 kg premoga, mu je strla desno stopalo.

Is Ljubljane izginiti. Is okoliš Ljubljanskega policijskega ravnanstva so bili izginiti: Gašpar Eržen iz Kroke in France Zima iz Grada pri Radovljici za dobo 5 let ter Jakob Sekač iz Prvačine za 16 let. Vsi so zelo nevarni svedrovi.

Razne vesti.

Sprememba spola pri nižjih živalih. Najvažnejše letošnje znanstveno odkritje po mnenju francoskih učenjakov je sprememba spola pri nižjih živalih, ki se da poljubno izvršiti. Profesor Perrier je naznanil pred akademijo znanosti, da se mu je posrečilo spremeniti spol morake živalice, ki se imenuje triton in katera je podobna majhni kuščarici. Perrier je izstradal samec, tako da je bil že malone mrtel, nakar mu je nevtaliziral spolno žlezo. Nato ga je polagoma krmlil in ko je triton okrepel, je bil samica. Znanstveniki zdaj spekulirajo, dali se bi mogla ta sprememba izvršiti pri človeku, tako da bi se možki prelevili v ženske in narobe.

Agrarna reforma na Slovačkem. Na Slovačkem so konfiscirali vse veleposestva madžarskih magnatov in tako je pripadlo državi 450.800 hektarov zemlje. Eden sam med madžarskimi mogotci, grof Palffy je moral "darovati" 165.000 hektarov!

General Avarescu je obsodil 9 komunističnih voditeljev, med njimi dve ženski, na smrt. Med obsojenih se nahaja tudi znani komunistični državljani Rakovski, predsednik ukrajinskih ljudskih komisarijev, ki se nahajajo v Rusiji. General Avarescu je tudi človek in ni izključeno, da se mu tudi kdaj pripeti kaj človeškega.

Italijanski klerikalizem se kruti. Na konferencah, ki so se vršile zadnji mesec v Rimu se je levica italijanske ljudske stranke odcepila od desnice. Za levico stoji vse sekcije prejšnje enotne stranke v Lombardiji, Benečiji, Piemontu in Romaniji.

Švicarji pod plaščem reukcije, švicarski zvezni svet je sprejel nekaj zakon o "redu in radu". Po tem zakonu se kaznujejo s ječo ne pod tremi meseci vsi delavci, ki bi motili notranji red in varnost. — Ta zakon je naperjen svedra proti komunistom in delavstvu sploh.

GOVERNER GEORGIJE SI JE NAKOPAL BOLESTIVO PREDPOTOPNIH LJUDI.

Atlanta, Georgia. — Governer Dorsey je nedavno pričel daljko izjavo, v kateri je pokazal, kako nečloveško ravna nekateri ljudje s zamorci. To je starine s predpotopnimi možgani spravilo na noge. Pričeli so kritizirati governerja, ker je opomnil belopoltno sirovino, da so zamorci tudi človeška bitja, s katerimi je treba ravnati kot s ljudmi.

Governer je tem kritičarjem prav dobro odgovoril. On pravi, da je čas, da se take sirovosti odpravijo, ako hočemo veljati za civilizirano ljudstvo.

Od leta 1885 je bilo v Georgiji linčanih 815 zamorcev, pravi governer.

CUNARD-ANCHOR

Najboljše, najhitrejše in najvarnejše parniške črte. Izredno poceni in hitro. V vseh mestih je lokalni zastopnik družbe.

S. S. PANONIA	Jun 4
V Raba, Tret ali Dubrovnik	
Kajetani stane	\$200.00
Tretji razred	\$125.00
In vsaj devet \$5.00	
Mimo Četvergaj	
Paroli Aguilante (45.000 ton)	Majo 24
Paroli Mauritania	Jun 9

PRISILJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, tako da oseba v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot mogoče.

Za slučaj neuspešnosti ali zakasnelosti prebrati povsem denar.

MATIJA SKENDER,

Javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR.

Z dovoljenjem avtorja prevaj IVAN MOLEK.

(Nadaljevanje.)

Tam so počivali in izmenjali novice o napredku njihovega boja, razpravljali o bojni taktiki, preklinjali socialiste in druge "političarje" ter "delavske mazače" in proslavljali "eno samo veliko unijo, masno stavko in direktno akcijo" proti industrijalnim magnatom. Pripovedovali so drug drugemu o svojih doživljajih in bojih in Jimmie jih je molče poslušal; včasih se je zgrozil, kajti tako brezupnih in drznih ljudi še ni videl.

Med njimi je bil neki Curran, kateremu so rekli "Malina" zaradi njegovih rdečih las in pegastega obraza. Bil je free po narodnosti, še mlad fant plavih las, katerega bi človek imel za cerkvenega peva, če ga bi srečal kaj v mestu. Ta mladenič je povedal, kako je bil v boju za svobodo govora v nekem daljnem mestu na zapadu. Policijski šef je vodil napad na zborovalec, toda "strigalice" so ga kmalu naplačale za njegovo brutalnost. "Brenili smo ga s sveta", je dejal "Malina", ki je imel navado, da je vselej rekel, da so tega ali onega "brenili s sveta", kadar so koga spravili s pota. Drugi je bil "Ploščatoglavi Jože" iz indijanske dežele, ki je povedal, kako je nekoč položil dinamit pod stebre, na katerih so slonele stope pri rudniku. Razstrelba je poglala svo stavbo po elementu eno miljo navzdol v kanjon. Tretji je bil šepavi "Kokodakar" Peterson. Pripovedoval je o boju s lastniki hmeljnih nasadov v Kaliforniji. Dva voditelja, stavarjev sta bila zaprta v ječo in od tistega časa se vsako leto, ponavljalo požari in pustošenje na dotičnih nasadih.

Govorili so o teh rečeh kakor vojaki, ki opisujejo dogodke na bojišču. Vsi so bili ponosni na svoja nasilna dejanja, ki so nekaj neizogibnega v vojni. Razredna vojna te vrste se vrši že cele veke in ima svojo etiko in svoje tradicije. Vsi tisti, ki se udeležijo bitk, govorijo o junaštvu in slavnih delih do pičice tako kakor vojaki. Zavratni napadi in sabotaža ni za njih nobena sramota. Radi bi stopili na odprto bojno polje, toda nasprotna stranka ima vse topove na svoji strani. Kadarkoli se "strigalice" posreči, da organizirajo delavce za veliko stavko, tedaj navadno planejo na nje vse sile kapitalizma: kapitalistični policisti jih pretepajo, kapitalistični šerifi streljajo na nje in koncem konca se znajdejo v kapitalističnih ječah, v katerih stradajo in zmrzujejo — stavka je razbita in njihove delavske vrste razpršene. Kadar se to ponovi večkrat, tedaj se ni čuditi, da se najbolj vroče glave med njimi lotijo tajne osvete in napadajo s silo predstavnike kapitalistične družbe, kjer morejo. Družba pa, ki ne ve ali hitro pozabi, da jih je ona izvala, pritiska "strigalice" na čelo pečet zločincev in jih preganja kot divjačino. Ampak čudni so ti zločinci! Med njimi so posamezniki, ki so dokončali študije na vseučiliščih v Ameriki ali v inozemstvu, intelektualci in talenti gošče, pisateljsva in slikarstva. Jimmie je odprti ust poslušal, ko so leželi okrog ognja v žuni, predavali o starem Egiptu, o življenju sužnjev na Grškem in vsta-

ji gladiatorjev v starem Rimu; drugi so recitirali Homerja, Strindberga, Stirnerja ali sceno iz Synga; tretji so pravili, kako so presenetili družino samotnega farmarja z igranjem Rahmaninovih "Predigre" na kakšnem slabem glasovirju.

Vsi tudi niso bili desperadi. V njihovi sredi si našel ljudi, ki so ohranili olko, krotkost in plemenitost svoje duše, ljudi izredne potrpežljivosti, katerih ni odvrnilo od njihove vere v človečansko bratstvo tudi najhorotnejše nasilje. Oni se držijo svoje vizije određenja sveta, ki ga prenove zavrnili in potlačili, vizije, katero je prinesel na svet neki šidovski tovar in katera strah po svetu že devetnajst sto let. Razlika med idejo omenjenega tesarja in njihovo idejo je ta, da "strigalice" vedo natanko kako jo mislijo uresničiti; imajo definitivno filozofijo in program, katerega oznanjajo kot svoj evangelij mednim sužnjem vsega sveta. Dalje vedo, da njihova ideja nikoli ne umrje — ne zatro je vse ječe v Ameriki, vsi policijski koli in strojnice, vse zamehovanje niti glad, mraz ne bolezen. Nel kajti delavci jo spoznavajo in osvajaajo; delavci je doseglj dragoceni nauk solidarnosti. Delavci se zanimajo za "eno samo veliko unijo" in so pripravljajo za oni čas, ko prevzamejo industrije v svoje roke in jih bodo upravljalj potom svojih delavskih svetov, ki nadomestijo parlamente in legislature. To je tista velika ideja, na kateri stoji organizacija "Industrial Workers of the World"; to je tista ideja, ki pomeni "direktno akcijo", ne pa tistega strašnega nasilja, o katerem blebeče kapitalistično časopisje, ki zavija pomen benede.

Amerika je bila v vojni, ki se ji je zdela tako važna, da je pozvala Jimmieja Higginsa in njegove tovariše, da se registrirajo za vojaško službo. Deset milijonov mož se je pokorilo temu pozivu — toda Higginsa ni bilo med njimi. Jimmie in njegova družba je smatrala registriranje za največjo burko v dvajsetem stoletju. Oni se že ne registrirajo! Ako jih domovina hoče imeti, naj pride sama po nje. In res je prišla — prišel je šerif in kakih trideset farmarjev, ki so bili zapriseženi kot pomožni šerifi in oboroženi z revolverji in puškami. Lahko je bilo dobiti farmarje za to delo. Ali naj njihovi sinovi odhajajo čez morje v smrt, potopuhi pa naj ostanejo doma in kradejo prašice in kokoši, ki jih je središla pride na farmarske roke? Dolgo časa so farmarji že imeli piko na taborišče v gozdu in zdaj lahko izvrše grožnjo v imenu patrijotizma! Obkolili so šotore v temni noči in ustrelili enega delavca, ki je hotel pobegniti, drugim so pa pobrali orožje, jih naložili na šest avtomobilov in jih odpeljali v bližnjo naselbino.

Jimmie je stal pred naborno komisijo. Kolkoli je star? V resnici ni sam vedel, toda ugibal je, da mora imeti okrog šest in dvajset let. Vojaška služba je bila od eno in dvajsetega do dva in tridesetega leta. Jimmie je pa prisegel, da je že izpolnil dva in trideseto leto. Kaj naj store z njim? Znali niso, kje je bil rojen in tudi njega niso mogli pripraviti, da bi bil povedal, ker ni sam vedel. Njegov obraz je bil razoren z mnogimi potezami in imel je tudi nekaj sivih las od tiste grozne noči, ko je bila njegova družina uničena.

(Dalje prihodnj.)

RADA BI IZVEDELA.

kje se nahaja Frank Karlovsek, zanj bi rada izvedela spodaj podpisana, imam mu sporočiti zelo važne stvari. Naj se mi nemudoma prijavi na moj naslov: Mary Teršinar, P. O. Box 425, Frankfort Heights, Ill.

(Adv. May 16, 17, 18)

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, besednico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako nemano besedo poiščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznane besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za sto tiso dolarjev. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštno vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zemanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

(Advert.)

IZPLAČAMO V KRONAH, DINARJIH IN DOLARJIH V GOTOVEM DENARJU V JUGOSLAVIJI.

Pišite nam po naš cenik za pošiljanje denarja.

Parobrodne listke za vse črte.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave., New York.

Prišlo je veliko število potnikov katere je naš Hrvatski Bankir

— ZARO —

prival meseca marca na parnikih Chicago, Rochambeau, Niagara, La Touraine, La Lorraine in še vedno dohajajo.

HITITE DOBITI SVOJCE

ker je sedaj bankir Zaro ustanovil tri svoje urade, enega v Beogradu, drugi v Zagrebu in tretji v Havre, da bo svojim potnikom v pomoč za hitro in jamčeno potovanje. Zastopa vse parobrodne črte, vi si lahko sami izberete katerikoli parobrod.

HITITE Z NAZNANILOM ZA VAŠ POS IN ZA ODHOD V DOMOVINO

ker kdor se prvi prijavi pride tudi prvi na vrsto. V New Yorku in v Havre vas pričaka Zarin zastopnik in vam brezplačno pomaga pri vseh zadevah pri potovanju.

POTRUDITE SE HITRO POSLATI DENAR V DOMOVINO DOKLER JE ŠE TAKO NIZKO CENO DENAR

\$7.50 ZA JUG. KRON 1000.

V teku 18 dni vam dostavi denar naš bankir Zaro v domovino, hitro, točno in jamčeno. Za poslani denar osebi v domovini, vam da za jamstvo poštni rezit, a za dostavo denarja na banko v domovini vam preskrbi uložno knjižico.

Ne izgubljajte časa, temveč se takoj obrnite na vse česar potrebujete do vašega državno pooblaščenega bankirja

HENRY C. ZARO,

39 Cooper Square, New York City.

Tel.: Orchard 7007.

Zanesljivo in hitro

poskrbuje denarna izplačila v stari domovini in opravlja druge bančne posle

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslušajte se v vseh zadevah to slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za FRANK SAKSER STATE BANK

Frank Sakser, predsednik.